

„Igehirdetőként nem kell pontosan tudnom, hogy ez vagy az a bibliai íge mit jelent ennek vagy annak az embernek. De »képiesen« szólva prédikációm-mal utakat tudok nyitni, amelyeken igehallgatóim saját maguk járhatnak a bibliai íge terében.”

Utakat nyitni a bibliai íge terében ► 7. oldal

„Vallásos önteltségünkben nem tartjuk-e sokszor áldozatnak, hogy itt élünk a bűnös világon, s a szolgáló szeretet öröme helyett valami fanyar kényszeredtség rí le rólunk?”

Böjti szemle a 75 éves EvÉletből ► 8–9. oldal

„A lelkesi szolgálat »mókuserék« jellegét valaki egyszer a takarítónők munkájához hasonlította: ők sohasem végeznek, hiszen a seprést mindennap előlről kell kezdeni...”

Fókuszban a lelkesi pálya ► 13. oldal

Szépbe szőtt hit ► 5. oldal

Szépség és harmónia az igényes

Isten szolgálatában ► 6. oldal

Az 50-es szám alatti néni titka ► 10. oldal

Kamerun magyar szemmel ► 4. oldal

Prioritások ► 11. oldal

Böjt első vasárnapjának evangéliuma (Mt 4,1–11) Jézus megkísértéséről szól.

Kísértés a pusztában – a francia Troyes város katedrálisának üvegablakán az a jelenet látható, amikor a zöld színű ördög a negyven napja böjtölő Krisztusnak követ nyújt, hogy változtassa kenyérré. Jézus azonban így válaszolt: „Meg van írva, nemcsak kenyérről él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik.”

Jézust még kétszer kísértette meg sikertelenül az ördög, majd miután távozott, angyalok serege jelent meg, hogy szolgáljanak a Megváltónak.

Az 1225-ből származó üvegablak volt az egyik legrégebbi a troyes-i katedrálisban. Az ablakon az egyes jelenetek olyan kicsik, hogy az ábrázolás finom részleteit letről csak nehezen lehetett felismerni.

Az ablak ma a londoni Victoria és Albert Múzeumban található.

Jézus istensége és embersége

► Jézus Krisztus személyének titka kétezer éve sokakat izgat, egyházon belül és kívül egyaránt. Így volt ez már Jézus földi élete során is. Egymásnak ellentmondó gondolatok, nézetek és reménysek fogalmazódtak meg vele kapcsolatban régen is, és így van ez ma is. Nem kerülhetjük ki a kérdésre adott választ: kicsoda Jézus valójában? Maga Jézus kérdezte meg tanítványait: „Hát ti kinek mondottok engem?” Jézus kérdésére megfogalmazódó válaszunk minden bizonnyal keresztény hitünk legfontosabb válasza. „Nem csupán elméleti kutatást végzünk, hogy ki is volt Jézus Krisztus, hanem jelen időben szembesülünk az ő személyével. Hiszem, hogy jelenlétben beszélünk, nem egyszerűen róla, hanem vele” – fogalmazott Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke az Evangelikus Belmissziói Baráti Egyesület (EBBE) tavaszi előadás-sorozatának második alkalmán. A február 11-i rendezvényen az egyház Jézus Krisztus istenségével és emberségével kapcsolatos tanításáról hallhattak és gondolkodhattak közösen a jelenlévők.

Az összejövétel nyitóáhitatát dr. Garádi Péter tartotta Mt 16,13–16 alapján. Jézus idézett szavaiból egyértelmű, hogy senki nem találhatja meg, találhatja ki a jó választ, mert egyedül az Atya nyithatja meg szívünket, értelmünket arra, hogy annak ismerjük meg Jézust, aki ő valójában. Nincs betanult válasz, betanult hitvallás, hanem személyes hitünket Istentől kapjuk ajándékul.

Gáncs Péter, a Déli Egyházkerület püspöke az áhitathoz csatlakozva kezdte előadását: keresztényként nemcsak úgy beszélünk Jézusról, mint történeti kutatás tárgyáról, hanem vele beszélhetünk, mint általa megszólított emberek. Ez a személyes hit azonban nem oldja föl annak a kettősségnek feszültségét, amely Jézus istensége és embersége között vibrál. Ízig-vérig emberi mozzanatok, ugyanakkor egészen különös, isteni történések feszültsége húzódik végig Jézus földi életén.

Érdemes így végiggondolni a jól ismert történeteket: Jézus születése; a tizenkét éves Jézus a templomban; Jézus megkeresztelése; a háborgó ten-

ger lecsendesítése; Jézus beszélgetése a samáriai asszonnyal; a kereszthalál. De még a föltámadás után is megvolt ez a kettősség: Jézus megjelent a bezárt ajtajú szobában tanítványai között, majd velük együtt evett, teljesen emberi módon.

A püspök ezután rövid áttekintést adott arról, hogy az egyház kétezer éves történelme során hogyan igyekeztek Jézus kettős természetét értelmezni. Maga az Újszövetség isteni méltóságot, rangot jelentő neveket használ, mint például a Messiás, Emberfia, Isten Fia, Úr. Akkor ugyan is még nem volt kérdés, hogy Jézus teljesen ember is volt, hiszen életének szemtanúi és a szemtanúk közvetlen ismerői (apostoli hagyomány!) erről minden későbbi nemzedéknél többet tudtak.

Később a hitvallások, mint a legismertebb Niceai, valamint az Apostoli hitvallás, arra a kérdésre fogalmazták meg a választ, hogy mi a viszony az Atya és a Fiú között. A Fiú éppen úgy Isten, mint az Atya, ők egylényegűek. Másik kérdés: mi a viszony a Fiúban az emberi és az iste-

ni között. Jézus Krisztus valóságos Isten és valóságos ember, két természet van benne, isteni és emberi. Meg lehet különböztetni a kettőt, de szét nem lehet választani, és össze sem szabad keverni.

Három különböző gondolkodásmód, megközelítés épült be a keresztény teológiába. Az egyik a keleti népek (mint Izrael népe is) sajátossága. Képekkel, történésekkel igyekeznek kifejezni a lényegét. Ilyen az „Isten Báránnya” kép. A másik a görögök fogalmakra és meghatározásokra törekvő gondolkodása. A harmadik a latin nyugati jogi nyelvezetet használó megközelítése. Mindannyian megtalálhatjuk tehát a belső, lelki beállítottságunknak megfelelő kifejezőmódot.

A reformáció kulcsmondata: Egyedül Krisztus! (Solus Christus) Ez azonban nem jelentheti azt, hogy az Atyával és a Szentlélekkel kevesebbet foglalkozunk. A Szentháromság ugyanis olyan szeretetközösség, amelyben az emberért történik minden. Ugyanakkor a reformáció idején különösen is hangsúlyossá vált, hogy a nagy hitigazságokkal együtt Jézus az egyes ember Ura és megváltója is. (Luther: *Kis káté*, a 2. hitágazat magyarázata)

Az újkorban megkísérelték pontosan rekonstruálni Jézus történeti alakját, de ez nem sikerült. A négy evangélium alapján sem sikerül pontos Jézus-életrajzot összeállítani.

A 20. század nagy hatású teológusa, Karl Barth azt hangsúlyozta: nem az ember megy Istenhez, hanem Isten jön az emberhez. A Krisztus-esemény mint Isten cselekedete szükségyszerűen felülről vezet lefelé, nem pedig megfordítva, és nem létezik másik út.

► Folytatás a 3. oldalon

Kiált hozzám a gyülekezet?

■ SZABÓ LAJOS

Nagyon vágyódnak templomainkban az eredeti és értékes pillanatokra. Vasárnap reggelente bízunk abban, hogy a délelőtti istentisztelet ad majd olyan belső megerősödést, amely jó darabig kitart. Az oda érkező emberek figyelnek rám – gondoljuk –, és ez segíti eligazodásomat életem összekuszálódó útjai között. A közösség szárnyakat ad akkor is, amikor úgy érzem, képtelen vagyok felülemelkedni a problémáimon.

Mennyire képesek erre mai gyülekezeteink? Nézzünk bele a böjti tükörbe, most kivételesen közösen, együtt!

Böjt első vasárnapján érdemes feltenni az önvizsgálati kérdést: mivel tölti egy mai gyülekezet a böjti napokat? Milyen az a gyülekezeti közösség, amely nem csupán az oltárterítő liturgikus színét találja meg böjtben, és nemcsak fellapozza az aktuális szomorkás énekeket, hanem valóban elgondolkozik azon, hogy milyen életet éljen, és hogyan legyen erőforrás és példa a környezet számára? Milyen legyen a mai böjti gyülekezet?

Csendes közösség. Már néhány perc is, amelyet csendben töltünk, nagyon sokat jelent. Pár óra alatt már azt is érezhetjük, hogy erőnk van a folytatáshoz és kedvünk a továbblépéshez. Az igazi csend hamar gyógyít. Ritkán gondolunk ma arra, hogy minőségi csend kell ahhoz is, hogy érdemben és tartalmasan meg tudjunk majd szólni. Ma, a gyors beszédűk és a spontán szónokok könnyed világában nagy értékük van a megélt szavaknak, gondolatoknak. Amikor túl könnyen szabadulnak el indulatok, sokszor még a templomtérben is, és amikor önkritikátlan küzdelmek zajlanak ott is, ahol testvéri és megértő ügyintézésnek van csupán létjogosultsága, igen jó lenne a friss illatú templomcsendet megtalálni!

Tiszta közösség. Nem tökéletes és nem hibátlan, mert ilyen a miénk nem lehet. Arra azonban mégis lehetne figyelniük, hogy ne hátsó szándékok és ügyeskedés uralkodjanak közöttünk, hanem őszinte és segítő közlekedés. Olyan kapcsolat épüljön a gyülekezetbe tartozók között, amelyben az a döntő, hogy kinek segíthetek, kit emelhetek föl, és kinek jelenthetek vigasztalást. Ha hibázik és botlik valaki, akkor érezze a tettei súlyát. Ne terhelje rá saját hibáját könnyedén a gyülekezet egész életére! A közösségépítés, sőt a presbiterképzés ábécéje is az lehet, hogy minden önérdek elé oda tudjuk helyezni a gyülekezeti közösség érdekét, szeretetét.

Baráti közösség. A barátok először egymásnak mondják el őszintén, ha valami kifogásuk van egymás ellen.

Szemtől szemben, tapintatosan juttassák kifejezésre azt, ami zavaró. Mennyire fáj sokaknak, ha éppen ez a magatartás hiányzik a gyülekezeti életből! Ha ártó és rosszindulatú szavak terjengnek az érintettek háta mögött. Ha mindig akad, aki mondja, aki meghallgatja, és aki továbbadja. Ha a gyülekezet baráti közösség, akkor nincs szükség kerülő utakra, mert egyenes utunk van egymás felé. A barátságban élők a gyülekezetben is tudnak mosolyogni és örömet sugározni, könnyed, kellemes szavakat találni. Nem keresztény életforma a merevség és a kíméltység!

Dicsőítő közösség. Miért ne lehetne ez jellemző a mi gyülekezeteinkre? Talán sokszor irigykedve hallgatjuk az újonnan alakult, friss keresztény közösségek szabadabb liturgiájú énekét, és nézzük az arcon a jókedvű mosolyt. De jó lenne elmozdulni nekünk is egy életközeli, felszabadult közösség irányába!

A dicsőítés lényege nem más, mint annak a belső örömmek az őszinte kifejezése, amely a megélt hitben, a gyülekezeti közösségekben nyílt meg számunkra. Ez az a páratlan kommunikáció, amellyel Isten közelít felénk, és nekünk adja a megszólalás, a válaszadás lehetőségét. Olyan kapcsolódás ez, mint amelyet az első böjti vasárnap névadó szoltára hirdet számunkra: „Ha kiált hozzám, meghallgatom, vele leszek a nyomoruságban, kiragadom onnan és megdicsőítem őt. Megelégítem hosszú étellel, gyönyörködhet szabadtársóban.” (Zsolt 91,15–16) De jó lenne erre a gyönyörű lehetőségre ma is ráatalálni és bátrabban, tempósabban és boldogabban énekelni, szólni és mozogni a gyülekezetben!

Különösen szeretem a böjti időszak kezdetét, mert lehetőséget kínál. Nem elzár, hanem kinyit előttem olyan területeket, ahol minden évben újra ráatalálhatok a tisztára, a csendesre vagy éppen a dicsőítő ének finom dallamára. Saját életemben és a gyülekezetben is.

Nagy szükségünk van erre a böjti lépésre minden évben.

Gyököcssy Endre tette fel egy meditációjában a ma is aktuális kérdést: hogyan böjtöljünk ebben a modern világban? A válasza szerényen így hangzik: „Böjt alatt mi rendszerint az étel-ital megvonását értjük. Szájunk megregulázását. Valóban, Jézus korában, sőt vagy másfél ezer éven keresztül különös szükség volt erre, mert gyakran a gyomor bűnei, az ételfalak zárták el tőlünk Gazdánk halk és szelíd szavát.

Úgy érzem, manapság sokkal inkább a szemünket és a fülünket kell megböjtöltetni, hogy Isten halk és szelíd hangját meghalljuk, amely felülről és mégis belülről akar hozzánk szólni.”

Oratio œcumenica

Örökkévaló Atyánk! Hozzád kiáltunk, halld meg könyörgésünket! Segítségért esedezünk, kérünk, mutass utat nekünk! Hozzád fordulunk a böjti időben, mikor bűneink mélységével szembeesít igéd, és hirdeti Fiad határtalan szeretetét, aki még a sátán kísértésének is ellenállva véghezvitte megváltó munkáját. Kérünk, add, hogy a kísértő feletti győzelme nekünk is erőt adjon kísértéseink közepette, hogy mindenkor a te utadon járjunk, és hűségesen cselekedjünk akarodat.

Mennyei Atyánk! Hálát adunk neked azért, hogy naponként gondot viselsz ránk, és körülveszel minket szeretetteddel. Hisszük és valljuk, hogy minden gyermeked értékes számodra, Urunk, mégis olyan sokszor aggódunk a holnapért. Bocsd meg kicsinyhitűségünket, és taníts meg önmagunkon túl is meglátni világot. Kérünk, figyelmeztess, ha kenyérgondok vagy az anyagi javak utáni hajsza miatt távolodni kezdünk téled, és vezess vissza arra az útra, melyet kijelöltél számunkra.

Könyörgünk hozzád a teremtett világért; add, hogy parancsod szerint bánjunk vele, hiszen ránk bíztad. Segíts, hogy – amíg nem késő – rendbe hozzassuk mindazt, amit leromboltunk belőle. Segíts, hogy észrevegyük: felelősséggel tartozunk rendjéért és épségéért.

Hálát adunk neked szent igédért, amely segít eligazodni életünkben, munkánkban, tanítványságunkban. Add, hogy ne csak halljuk, de éljük is, amit üzen számunkra. Adj erőt, kitartást, reménységet mindazoknak, akik evangéliumod szolgálatában állnak. Segítsd őket, hogy munkájuk nyomán épüljön egyházunk, épüljenek gyülekezeteink. Küldd el Szentlelkedet a téged keresőkhöz és azokhoz, akik közömbösek, hogy hitet ébresszen a szívükben.

Kérünk, Urunk, ajándékozd nekünk a szív és a szó böjtijét. Tudjunk hallgatni, ha szükséges; elhallgatni, ha csak a magunk igazát védi ajkunk; és meghallgatni a közösségre és megértésre vágyó, kereső embertársainkat. Segíts lemondani kedvteléseinkről is, ha időnk, erőnk, figyelmünk odaszánásával így a másik terhén könnyíthetünk.

Mennyei Atyánk, mutass utat, hogy mindenütt, ahol élünk, városokban és falvakban, családban és munkahelyeken a szeretet, az egymásért való felelős cselekvés ösvényein járjunk, és ne fáradjunk meg a békéért való kitartó imádságban.

Mutass utat a menny felé, ahova tartunk. Örök országod eljövetelet várva könyörgünk azokért, akik a magány, a szenvedés, a gyász és a halál terhei alatt roskadoznak. Könyörgünk azokért is, akiket természeti katasztrófák sújtottak, s akik gondjaik, problémáik miatt nem tudnak rád figyelni. Kérünk, légy velük, áraszd rájuk áldásodat, kegyelmedet, hogy a bajok közepette is ki tudják mondani: „Én Uram, én Istenem!” Urunk, emlékeztess arra, hogy bár földi utunk lezárul egyszer, de „távol fénylik a cél, s ránk örök országod hajnala kél”.

Urunk, kérünk, vezess bennünket tovább böjti utunkon, és segíts bennünket is a te utadon járni, hogy elnyerjük kegyelmedet a te Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus érdeméért. Ámen.

BÖJT ELSŐ VASÁRNAPJA (INVOCAVIT) – ZAK 3,1-7

Divatbemutató – mennyei módra

Böjt kezdődött. Húsvétnek, a feltámadásnak előszobájában vagyunk most heteken keresztül. Van-e értelme az itt eltöltött időnek – vagy csak türelmetlen, tétlen toporgás?

Zakariás próféta látomása mindenesetre magára vonja a figyelmünket, és megteremtheti böjti szemlélődésünk alapjait. De hogyan fér össze a böjti hangulat a divatbemutatóval?

A mózesi törvények tanúsága szerint Isten maga határozza meg, hogyan kell öltözködni a főpapnak. Merthogy az öltözék bemutatja viselőjét. A főpapról szavak nélkül is hirdette: ez az ember az, aki Isten képviselőjében van közöttünk, Isten véleményét hirdeti és viszont: közbenjár Isten előtt a népéért. Amolyan összekötő kapocs, oda-vissza. Így ha a főpap tisztében járt el, mindig viselte a palástot, a hósent, a süveget és valószínűleg az éfódot is.

Hogy is nézett ki? A palást két bírborból készült, alsó szegélyén gránátalma alakú bojtok és csengettyűk váltakoztak. Efölött viselte az éfódot, mely a derekát ért, és vállánál egy-egy ónixkövel ékesített kapocs fogta össze. A kövekbe hat-hat név volt bevésve, Jákób (Izrael) fiainak neve. Mellkasán lapos zsebecske, a hósen. Fején a főpapi süveg, melynek homlok részén aranytáblácska hirdeti: „Az Úrnak szentelt.” Méltóságjeljes megjelenése lehetett!

Zakariás látomásában ennek az

ékes viseletnek nyoma sincs. Jósua főpap most nem az Úr követségében jár a nép között, hanem a népet szimbolizálja a mennyei színhelyen. Ezért áll Isten anyala előtt piszkos, szennyes ruhában. Szánalmas, taszító jelenség!

Miért áll ott? Nem lenne feladata, küldetése másutt? Nem kellene hirdetnie Isten dolgait? Nem kellene inkább szeretetben segítenie a rászorulókat, ellátnia az Istenhez tartozás apróbb-nagyobb kötelezettségeit? Vagy szennyes ruházata miatt mindennek ügysem lenne semmi értelme?

Miért áll ott? Csak nem ítéletre szólította oda az Úr? S csak áll ott, mint aki már pontot tett földi küldetése végére, mint akinek elérkezett a számadás ideje? Aki a böjti időben megáll húsvét előszobájában, számadásra áll meg?

Csak hogy Jósua nincs egyedül. Jobbja felől vádlója áll, és csak vádolja, vádolja szünet nélkül. Ki ő? Nem Isten az, aki fejünkre olvassa hibáinkat, mulasztásainkat? Böjt áldása, hogy meglássuk: nem. Még nem. Sőt Isten nemhogy nem marasztalja el övéit, még dorgálásra méltónak is csak a vádlót látja. Nem azért, mintha valótlan állítana. Nagyon is igaz minden vádja. Olyannyira, hogy az már Isten büntetését, haragját is kivívta. Ettől a büntetéstől és haragtól lett üszkös fadarabhoz hasonló (Ám 4,11). Ennek ellenére a ruhája még mindig szennyes. A büntetés és harag, az üszkös fadarabbá lével nem

hozott tisztaságot. Nem lett méltó Isten jóindulatára – mégsem ő számíthat elmarasztaló szavakra!

De mi vár akkor Jósua főpapra? Mi vár Isten népére? A piszkosruhásokra? Akiknek szavuk sincs a váddal szemben? Akik talán nem is tartják lényegesnek megjelenésük méltatlan voltát Isten előtt. Akiknek nem is tűnik fel, vagy nem zavarja őket lelkük szennye.

Ami ezután következik, azzal kezdetét veszi a mennyei ruhabemutató. Vagy annál is több. De nem azt kéri az Úr anyala Jósuától, hogy öltözzön át a színpad mögött az előkészített ruhákba. Nem is azt, hogy szerezzon tiszta és méltó viseletet. A sátánnal az oldalán senkitől sem várható, hogy tiszta ruhába öltözzék. Hogy változzon. Ezért az angyal egyáltalán nem is hozzá intézi szavait. Hanem azokhoz, akiknek módjukban áll a változtatás. Mert van, akinél a tiszta öltözet készen áll. Akinél a tiszta turbánon ott ékeskedik az aranytáblácska, készen arra, hogy viselőjéről elárulja: „Az Úrnak szentelt.”

Merthogy ez a mennyei viselet. Az egyetlen, ami használatos. Isten országában csak annak van helye, aki az Úrnak szentelt. És hiába áll Jósua jobbán a sátán, az átöltöztesztet nem akadályozhatja meg. Szerepe lehet a kísértésben, aztán a vádolásban, de nincs beleszólása abba, amit az Úr az emberrel cselekszik! A bűn elvételét nem áll módjában meggátolni. Mert

A VASÁRNAP IGÉJE

a tiszta ruhába öltöztetés az Úr anyalának jelenlétében zajlik. Jósuának nincs is más dolga, mint engedni és elfogadni. Azután pedig meghallgatni, hogy mindennek megtörténtét tudatosítsa, emlékeztetve vése az Úr.

Mióta Jézus testben is közöttünk járt, és a Golgotán elszenvetve bűneink büntetését, azóta különösen is új divatot teremtett övéi viseletében. Az ő véreben megmosott ruha divatját. A különleges, megváltottakat jellemző öltözetet. Amely hirdeti, hogy kinek a követségében járunk, élünk már itt és most. S amely nélkül egykor valóban nem lesz belépése egyikünknek sem oda, ahol már vádló sincs.

A húsvét előszobájában várakozót ezért a tiszta ruha várja. Újra meg újra. Hogy ebben az öltözetben képes legyen az Úr útján járni és teljesíteni mindazt, amit az Úr rábízott. Hogy végül engedélyt kapjon az ott állók közötti járás-kelesre.

■ FARKAS ETELKA

Imádkozzunk! Urunk, Krisztusunk, aki elvette a világ bűnét, irgalmazz nekünk! Segíts a te szemeddél végigtekinteni magunkon. Öltöztess lelkünket véred tisztította új ruhába. Engedd tudnunk és értenünk is ezt. Mert helyet készítettél számunkra is Atyádnál. Hála legyen neked mind ezért! Ámen.

SEMPER REFORMANDA

„Minden kísértésben Jézus legyen példaképed. Reá nézz, s kövesd szívesen. Mert ő bátran ment át minden szenvedésen. Hozzá könyörögi: adjon Lelket és bátorságot, hogy te is megtanulhass erős lenni a gyengeségekben s megállni a nemszeret napokban. Krisztus tehát nemcsak példaképünk, hanem bátorságát is belénk oltja, hogy mi is tudjunk túrni. Jöjjön akár mi, szenvedés, gyalázat, ne feledd, hogy Krisztus, a mi királyunk ugyanazt szenvedte, s győzött vitézül. Éppen ezért könyörögjünk is hozzá férfiaságért, hogy erősek tudjunk lenni, meggyőzve a halált is.”

► Luther Márton:

Jer, örvendjünk, keresztyének!
(Szabó József fordítása)

ÁPRILY LAJOS

Az aranymosó balladája

Laktam hangos zúzókat alatt,
aranykincses pataksoron,
és mindig volt aranyporom.

Mindennap megcsodált a nap,
mert látta: dúsán érkezem,
szikrázik mind a két kezem.

S egy lányt küldött a szürkület,
s szólt: Mennyi csillogó arany –
Hogy megszóktítné szép hajam!

És sirtak künt az őszi fák:
aranyporozd be bánatunk,
úgy pompásabban halhatunk.

S futárt küldött a téli nap:
Arany-nábob, ma küldj sokat,
kőd kússza már a csúcsokat.

Lány elhagyott, lomb elfogyott,
a nap nem küldött sugarat.
Kincsemből semmi sem maradt.

S tavasszal jött egy csöpp bogár:
Arany-király, egy porszemet,
megaranyozni testemet.

Aranyhalacska penderült
s kért: Vízeséses, vad helyen
elhullattam egy pikkelyem.

Sírokról jött egy sárga méh
és szólt a zümmögő zene:
A liliomnak kellene.

És hárman szóltak: Nem felelsz?
Mondd meg, hová lett annyi kincs?
És szánva mondtam: Annyi sincs.

És sírva mondtam: Semmi sincs.

Jótekonysági találkozó

Kovács „Kokó” István, Greg Dorey, dr. Lévai Anikó és Lehel László

Ötörai tea Haitiért címmel szervezett jótekonysági találkozót a Magyarországon működő cégek számára a buda-

pesti brit nagykövetség a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel (MÖSZ) közösen.

A február 10-i rendezvény

díszvendégei – Greg Dorey brit nagykövet, dr. Lévai Anikó és Kovács „Kokó” István, a segélyszervezet jószolgálati nagykövetei, valamint Lehel László evangélikus lelkész, a segélyszervezet igazgatója – ezzel az eseménnyel kívánták a cégek és a társadalom figyelmét felhívni a haiti földrendgáskárosultak megsegítésére és az újjáépítéshez szükséges támogatások fontosságára.

A MÖSZ a hazai gyűjtéséből a nemzetközi partnerekkel együttműködve két iskolát építtetett a haiti földrendgáskárosultak megsegítésére, melyhez továbbra is várja cégek és magánszemélyek felajánlásait.

■ FEKETE DÁNIEL felvétele

Isteni kegyelemmel működik

Kávéházi beszélgetés a házasság hete arcaival

Az igazi példa(kép) nem akar görcsösen példa(kép) lenni, és ő maga tiltakozik a legjobban, ha mások mégis annak tekintik. Nem állítja, hogy ismeri a „titkot”, attól pedig, hogy nagybetűs receptként „árulja” a saját módszerét, egyenesen tartózkodik. Azt azonban, amit tud, és ami neki működik, szívesen megosztja másokkal – nem kioktatás- vagy hivalkodásképpen, hanem a kölcsönös adás-kapás, az egymástól való tanulás reményében.

Süveges Gergő, a Magyar Televízió műsorvezetője és

hozzaállásról tettek bizonyágot február 9-én, kedden este a budapesti Pilinszky János irodalmi kávéházban rendezett programon is.

Szépszámu hallgatóság – közöttük sok fiatal, talán épp az esküvőjére készülő pár – előtt Győri Virágnak, a Family magazin főszerkesztőjének kérdéseire felelve beszéltek arról, mit jelent számukra az *elköteleződés*. Felidéztek megismerkedésük történetét és jegyességük időszakát, és elmondták azt is, ma hogyan élnek mindennapjaikat. (A be-

ként B. Pintér Mártának adott interjújában Rudan Margit is utalt rá (Az elkötelezettség kalandja című beszélgetés az EvfÉlet február 7-ei számának 4. oldalán jelent meg – a szerk.) – szentségi házasság; annak tudatában élnek életüket, hogy Isten mindig mellettük áll, az ő kegyelmére mindig számíthatnak. Örömmel fogadták tehát, amikor a *házasság hete* rendezvénysorozat lezárásaként február 14-én, vasárnap délután a Deák téri evangélikus templomban ünnepi istentisztelet keretében áldották meg

FOTO: LUKÁCS GÁBI

gyógypedagógus felesége, négy gyermekük édesanyja, Rudan Margit ezzel a hozzáállással – a „példakép-lét” visszautasításával – fogadták el a felkérést, hogy a *házasság hete* ideje arcaiként a házasság intézményének fontosságára irányítsák a társadalom figyelmét. Erről a

szélgelteshez kapcsolódóan mutatták be Gary Chapman *Egymásra hangolva – Az öt szeretetnyelv a házasságban* című, a Harmat Kiadó gondozásában megjelent hangoskönyvet, melyet épp Süveges Gergő olvasott cédére.)

Süvegesék házassága – mi-

őket – mint ahogyan a jelen lévő többi házaspár is. Az alkalom után a gyülekezeti teremben B. Pintér Márta, egyházunk női missziói szolgálatának vezetője faggatta őket a gyülekezet *Asztali beszélgetések* című sorozatának keretében.

■ V. J.

Brutálisan megverték egy református lelkésznőt

Megtámadtak egy református lelkésznőt a közelmúltban Mezőberényben, aki a vasárnapi istentisztelet után éppen hazafelé tartott a gyülekezeti házból. A brutális támadás következtében a 33 éves nő súlyos sérüléseket szenvedett – kitört két foga, szétrepedt a szája, megsérült az arca és a keze, valamint súlyos fejsebei keletkeztek –, napokig kórházban ápolták. A támadót még nem találta meg a rendőrség.

– Nem láttam a támadómat, és elképzelni sem tudom, hogy miért bántott – idézte fel a történeteket a református egyház honlapjának a lelképásztor. – Több ütés is ért, de hála Istennek nem ájul-

tam el, és be tudtam menekülni a parókia udvarára.

A lelkésznő szerint a támadó számára egyértelmű lehetett, hogy ő éppen az istentiszteletéről tartott hazafelé. Bár palástot nem viselt, mikor kilépett az utcára, úgy véli: a férfi tudhatta, hogy lelképásztor támad meg. A támadó végül elmenekült, a járőrök adtak róla személyleírást a rendőrségnek.

– Szeretném tudni, hogy ki bántott és miért – mondta a lelkésznő. – Ha pedig elfognák a támadómat, az mindenképpen biztonságérzetet nyújtana számomra. A történetek rossz emléke még biztos bennem marad egy ideig. Nincs bennem bosszúvágy, csak azt sze-

retném, ha kiderülne az igazság – tette hozzá.

A református gyülekezet és egész Mezőberény nagy megdöbbenéssel fogadta a támadás hírért. A lelkésznő azt mondta, hogy a református, a katolikus és az evangélikus testvérektől is segítséget és bátorítást kapott. Minden testvérgyülekezet meglátogatta már, és tudja, hogy imádkoznak érte. A gyülekezet vezetése ígéretet tett arra, hogy a továbbiakban nem hagyják egyedül lelképásztorukat, és ezután mindenhol elkísérik.

A lelkésznő továbbra is választ keres a miértekre, és hiszi, hogy Isten a rosszból is jót hoz elő.

► Forrás: www.reformatus.hu

KÉSZÜLJÜNK A NŐK MÁRCIUS 5-I VILÁGIMANAPJÁRA!

Kamerun magyar szemmel

► A kameruni asszonyok, akik az ideje imnap liturgiáját összeállították, egyszerűen csak úgy jellemzik hazájukat: Afrika kicsiben. A 475 440 négyzetkilométeren elterülő országban valóban megtalálható a fekete kontinens minden jellegzetessége. Északon sivatagi területek, dél felé haladva pedig a szavannák át buja őserdőig juthatunk el. Kamerun gazdagabb vidékeit, a nagyvárosokban zajló életet diakepek segítségével is megismerhetik azok az érdeklődők, akik részt vesznek a helyi közösségeikben megszervezett imnap alkalmakon. Itt az *Evangelikus Élet* hasábjain inkább szólaltassuk meg azt az orvos-misszionáriust – dr. Tóth Piroskát –, aki Kamerunban szolgált éveken keresztül, egy Dagáj nevű kisváros rendelőintézetében.

– Doktornő 1968 és 1973 között élt Afrikának ezen a vidékén. Súlyos betegsége miatt vissza kellett térnie Európába. Jól érzi, hogy ennek ellenére a szíve még mindig Kamerunért ég?

– Tartom a kapcsolatot a volt munkatársaimmal, a hírek eljutnak hozzám. S bár mindig abban re-

ménykedtem, hogy visszatérhetek oda orvosként, ebben az ott szerzett agyhártyagyulladásom szövődésébe – hogy nem bírom elviselni a hőséget – megakadályozott. De egyszer, 1998-ban még megadta Isten, hogy odalátogathattam.

Szomorúan tapasztaltam, hogy nem sok minden változott a kis rendelőintézetünk környékén. Csak annyi, hogy már volt saját kútjuk, s a vizet nem a szamaras kordéval kellett hozatniuk a folyóról. Kamerun szegényebb, északi vidékén éltem a hetvenes évek elején, itt a nyomorúság nem változott. Köves, sivatagi talajon nem nagyon terem meg semmi.

A helybeliek vöröses színű kölest természetnek. Ez jóval nehezebben emészthető, mint az az apróbb szemű, amit itt Európában ismerünk. Még a kameruni gyo-mornak is megterhelő. A helybeliek ezért egy zöldpaprikához hasonló fűszernövényt főznek mellé szósznak. Ez utóbbit meg mi, európai orvosok nem bírtuk fogyasztani, mert hasmenést okozott. Mi megtettük, hogy a szomszédos Nigériából szerezzük magunknak rizst és konzerv zöldségeket, de

a helybeliek nagy részének erre nem volt lehetősége.

– Akkor ott északon piacok sincsenek?

– A déli vidékekről természetesen oda is szállítanak gyümölcsöket a kereskedők. Csütörtökönként Dagában is volt a piacon banán, mangó s a trópusokra jellemző főzőbanán. Csakhogy a falusiaknak nem volt pénzük, hogy ezeket megvehessék. Talán a tojás az, amihez mindenki hozzájuthatott. Sokan tartottak csir-

két. Az pedig ma is egészen gazdagnak számít, aki tehenet tart. Igaz, ezek az állatok meglehetősen szánalmas képet nyújtanak, legelő híján, csontra aszalódva élnek az utcán.

– Így viszont a tejhez, a fehérjéhez mégiscsak hozzájutnak az emberek?

– Tejet ott nem szabad inni, mert a tehenek mind fertőzöttek. Az egyik legerősebb betegség nem véletlenül a tébécé. Nem fogják elhinni az olvasók, ha elmesélem, mivel pótolják proteinszükségeiket ennek a sivatagos résznek a lakói. Mezei egereket esznek. A sa-ját szememmel láttam, hogyan fogják meg őket.

Az esős évszakban a feketék a köles szárából font kévéikkel védik sárkunyhoikat. Körberakják kívülről a falat, hogy a víz el ne mossa a „házukat”. Az egerek meg csapatostul ott rejtőznek el a kévék mögött. Az esős évszak elmúltával, amikor bontják ezt a védő sövényt, ott állnak a helyiek felszerelve a lapátokkal, botokkal, hogy az egereket gyorsan

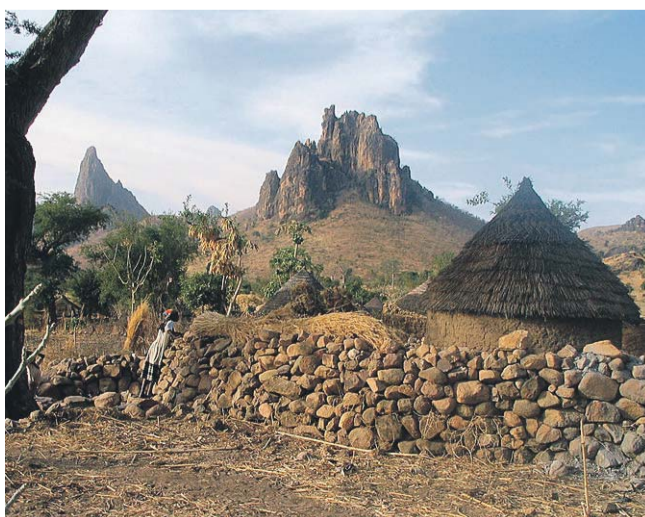
agyoncsapják. Le sem nyúzzák a bőruket, még csak ki sem belezik az állatokat, úgy tüzik nyársra, s fogyasztják nagy élvezettel, mint ingyencsokoládét.

– Gondolom, doktornő nem kapott kedvet arra, hogy velük lakmá-rozzon...

– Egyszer meghívtak, hogy egyek sült hangyát. Egy egész tányérnyit kaptam. Kapóra jött az a szokás, amit higiéniai okokból én honosítottam meg közöttük. Az enivalót ott beledobja a szájába az ember, azért, hogy elkerülje a kezével való közvetlen érintkezést. Hát én is dobtam bőszesen a hangyákat, de nem a saját számba, hanem a mögöttem békésen csücsülő házörző kutyáméba.

Hiszem, hogy Isten küldött a kameruniak közé, ő adott el nem múló szeretet irántuk, de némi leleményességgel is fel kellett, hogy ruházzon.

■ B. PINTÉR MÁRTA

Szépség és harmónia az igényes Isten szolgálatában

FEHÉR KÁROLY nyugalmazott lelkész előadása a február 5–7. között a révfülöpi Ordass Lajos Evangelikus Oktatási Központban megrendezett második egyházi-konferencián hangzott el. Az alábbiakban az előadás szerkesztett, rövidített változatát közöljük.

I. Isten igényes

Ezt a tényt a dévai barát, Böjte Csaba ferences testvér így szokta mondani: „Isten nem teremtett selejtet!” Amikor Izrael a teremtésről, illetve a Teremtőről vall, négyszer adja Isten szájába: „Látta Isten, hogy ez jó.” Ötödször még summázza is: „És látta Isten, hogy minden, amit alkotott, igen jó.” (1Móz 1) Ez nem a meős elégedettsége: „ez még mehet”. Isten gyönyörködik alkotásában. A „jó” annyira jó, hogy gyönyörűséget szerző szép is. A zsoltárok közül csupán a száznegyediket említem, amelyben ennek a jónak és szépnek az öröme visszhangzik Isten népe szájából, hitéből.

II. Isten a szolgálatra is igényes

Az ótestamentumi istentisztelet minden emberi és tárgyi „kelléke” a praktikussággal, a használatra való alkalmassággal, a „jósággal” együtt a szépség igényével is jelentkezik. Ez az igény a főpapi ornátustól az égőáldozati oltár tűzpiszkálójáig jelen van. Aki belemereszkedik Mózes harmadik könyvébe, szinte szédül ettől a szépségigénytől. Nem esztétikumot tanít a könyv, hanem szolgálatot, amelynek a módja és eszközei nem csupán „jók”, a célnak megfelelőek, hanem szépek is.

III. Az ember büne belerondít Isten igényébe

Kiderül, hogy a szép, amely „csábítja a szemet, meg kívánatos is” (1Móz 3,6), nem feltétlenül jó. A próféták hol Ézsaiás „eleganciájával”, hol Ámós szabadszájúságával (Ézs 5, Ám 5) azért perelnek, mert az adott szépség és a megélt élet, a szép ritus és a förtelmes élet ellenkezik egymással. Kettéhasadt az ember, és így alkalmatlan az igényes Isten szolgálatára. A harmónia kakofóniába fulladt.

IV. Erről nem lehet múlt időben beszélni

Amikor erről a témáról beszélünk és gondolkodunk, ezen az „aknásított” területen járunk. Mocsárról is beszélhetünk vagy lápvídekről, amelyen járni rizikót jelent. Mi a szép, és milyen a harmónia? Ezerféle a válasz. Szabad-e az ezerféleképpen értett szépet és a kaosszá züllesztett harmóniát egyáltalán kapcsolatba

Albrecht Dürer: Krisztus-fej

hozni az igényes Isten szolgálatával? Egyáltalán: létezik legális kapcsolat a szép és az istentisztelet, jobban mondván, Isten-szolgálat között? És ha van, milyen az a szép és harmonikus mód és rend, amelyre az Újtestamentum nem szolgál kinyilatkoztatás igényű etalonnal?

Beszélni kell erről, mert az egyházi képrombolás óta hallgatni lehet róla, de kikerülni nem! Mi ennek a romboló jelenségnek már a második etapját éljük meg. Az első felvonás a keleti

Fehér Károly az egyházi-konferencián

egyházban zajlott le. Ma már csak egyháztörténelmi emlék, még az ő számukra is. Bennünket pedig még történetileg is alig-alig foglalkoztat. De benne élünk a második menetben, ha szelídebb formában is. A reformáció két ága meg az úgynevezett újprotestáns „kisegyházak” között hamu alatt izzik a szép és az Isten-szolgálat közötti kapcsolat vagy ellentmondás parazsa.

Ha csak esztétikumról, szépézésről vagy annak hiányáról, műveltség és bizonyos fokú analfabétizmus különbségéről lenne szó, nem érne meg sok szót vesztegetni erre a kérdésre. De teológiai, tanításbeli, dogmatikai, tehát alapvető kérdést járunk körbe, ezért komolyan kell vennünk. Evangelikus és egyetemes keresztény önazonosságunkhoz tartozik, amire jutunk.

Öszintén meg kell vallanunk, hogy keresztény körökben gyanús lett a „szép” jelző! A kereszténység lényegétől, szívtől, hitünk titkától, Jézus Krisztus „szívbeli, belső ismeretétől” távol esővé vagy attól egyenesen eltávolítává demonizáltuk.

Ki merné ma újévkor, Jézus neve ünnepén elénekelteni az Új zengedező mennyei kar című régi énekeskönyvünk „Ó, szép Jézus, ez új esztendőben, Légy híveidben” kezdetű énekét?

Fordítói bravúr eredménye csupán, hogy a „Schönster Herr Jesu” kezdetű éneket „Felséges Jézus” szöveggel énekeljük? Nem hiszem, hogy bárkinek is eszébe ötlött volna a „Szépséges Jézus” eredeti változatnak megfelelő fordítás, noha az egész ének nem a „felségest”, hanem a szépségest viszi tovább, és olyan bensőséges viszonyt tükröz, amely a keresztény hittől elválaszthatatlan.

Az Ótestamentum nem a széptől fél, hanem a szép és az igaz, az Isten akaratával egyező harmónia szétválásától.

Az Újtestamentum sem fél a passió meghökentően szikár leírása és például a páli levelek Krisztus-himnuszai áradó szépségének különbözőségétől. Igazában csak az Újtestamentum felől nézve, Krisztus felől, a Fájdalmak Férfia, a Feltámadott és az eljövendő Dicsőséges felőli reménységben olvad elválaszthatatlan egységbe az Ézs 53 „nem kívánatos” embere, a Zsolt 45,3 hódolata: „Te vagy a legszebb az emberek között!” Ez a szépség nem a gyönyörködtetést szolgálja, hanem benne látatja azt az áldozatot, amelynek bemutatása során az minden emberi formájából és szépségéből teljesen kivetkőzött. Máig csodálom Szikszai Béni bátorságát, mikor az idézett zsoltárverssel megegyező című traktátusát címlapján Dürer döbbenetes, töviskoronás és kimondhatatlan szenvedést sugárzó Krisztus-fej-metszetével jelentette meg.

Ha ma egy lelkésztől a templomajtóban azal búcsúzunk, hogy „szép volt a prédikáció, lelkész úr”, bizony, valószínűleg nem a legjobb étvágygal kanalazza otthon a levest! Pedig éppen is lehet igazat, sőt Isten igazat, az evangéliumot mondani!

V. A prózát és a dallamot, a tartalmat és a dallamát jó lenne újra együtt hallani Luther számára még szinte egyértelmű volt a „sagen und singen” egysége. Amikor Coburg várában a Zsolt 118,17-et („Non moriar, sed vivam et narrabo opera Domini”) felírta a falra, a zsoltár antifónájának a gregorián kottáját is „mel-lékelte” (P. Brunner).

Ma hol a szövegbe, hol a dallamba szerelmedünk bele, szétválasztjuk. És közben elfelejtjük, hogy nagyon sokszor a szép dallam juttatja eszünkbe az igaz tartalmat. A szép szárnyat ad, megemeli az igazat. A szó nem engedi vadul rohanni a dallamot, mert ki kell tudni mondani, amit énekelünk. A dallam, a szép pedig megemeli a szót, nem lehet elhadarni, a félelmetesen felgyorsult beszédtempóval érthetlenné tenni a mondandót.

VI. Lehet-e szerepe a szépnek a képtilalom tudatával?

A képtilalom arra a kísérletre vonatkozik, amikor az ember a széppel, a művészelv hálójába akarja keríteni az Istent. Mert nem jó neki az, aki van, hanem az kellene, amit ő alkot, az lesz szép és jó! Gondoljunk csak az ószövetségi történetre, amikor Áron a nép nyomásának hatására összegyűjti az ékszereket, és megpróbál valami maga elgondoltat létrehozni. „Íme, a te Istened, Izrael!” – hangzik az Áron „öntöműhelyében” fabrikált, csinált isten előtt.

VII. A képtilalmat Isten maga szegte meg, amikor az Ige testté lett

Jézus Krisztus az Isten egyetlen megbízható képe. Benne olvad egybe a Zsolt 45,3 és az Ézs 53 valósága. De lehet-e szép a feszület? Csak Krisztus-hittel lehet a román stílus keresztén trónoló, szinte lebegő Krisztusát és a gótika görcsbe vonagló Jézusát együtt ábrázolni és – szépnek – látni. Mi sokszor félünk attól, hogy ezt a kettőt együtt lássuk. Talán ezért van annyi embertelen méretű üres kereszt templomainkban, sőt az oltárainkon? Pedig ha Isten engedte látni a keresztén szenvedő Fiát, mi miért nem a Megfeszített alakjával együtt használjuk a keresztet? Egyes teológusok indokként azt mondják: azért, mert Jézus feltámadt. De csak azután támadt fel, miután megfeszítették!

VIII. Az Isten szolgálatába állított szép túlmutat önmagán

Transzparenséssel telődik, mint a napfényvel átvilágított színes templomablak. Luther „Jövel, Szentlélek Úristen” és a „Krisztus feltámadt” kezdetű énekeinek szövegét és dallamát egyenesen a Szentlélek munkájának vallotta. Szavai szerint ami dallamában és szövegében, for-

májában és mondanivalójában egységes, abban nem egyszerűen az ember mesterkedett, hanem a Szentlélek vette kezébe a művész szerszámit, és irányította a munkát.

IX. A harmónia Isten helyreállító szeretetének az ajándéka

Nélküle belülről „széthasad” az ember, és hatása külsőleg is érzékelhetővé válik. Egy bibliai és két irodalmi példával szeretném jelezni a harmónia hiányának, összetörésének következményeit. Jakab apostol félreérthetetlen iróniával idézi azt a magatartást, amelyben a vere-tesen szép liturgikus szöveg – „Menjete el békességgel...” – emberinek tűnő jókívánsága – „...melegedjete meg, lakjatek jól...” – és a „de nem adjatek meg nekik...” egymásnak feszülése nyomán szinte kétségbeesetten kérdezi: „...mit használ az?” (Jak 2,16)

Franz Werfel A Musza Dagh negyven napja című regényének ortodox papja a szent liturgia végzése közben „hasad ketté”. A megélt üldözés szörnyűségétől agyongyötört ember a már szinte vérévé vált liturgikus szöveget elfelejti, megszokott szertartási aktusokat hagy ki, hogy végül az oltárról lekapott gyertyatartóval népére, gyülekezetére támadjon. Szabó Magda Freskó című regényében seregnyi, különben egy családhoz tartozó ember harmóniájának a széttrésztését rajzolja meg. A lelkésze a legfélelmetesebb: feleségének koporsója mellett a temető lelkész prédikációját hallgatva magában elkezd fogalmazni a saját prédikációs variációját...

X. A belső harmónia tükröződhet a külső forma és rendeltetés összhangjának ezerféle megnyilvánulásában

Például a templom hajójának és oltárterének kapcsolódásában, az oltár jelentéktelenné zsugorítása és túlméretezettsége közötti helyes mérték megtalálásában, a színek összhangjában, a templomi textíliák és a rajtuk lévő szimbólumok jelentésének egységességében, az oltár felszerelésének (feszület, gyertyatartók, vázák) elrendezésében, a liturgia szövegének és a lelkészi-gyülekezeti gesztusok harmóniájában.

Közben nem felejtjük, hogy mindez nem a szépézésünk kielégítésére szolgál, hanem kísérő jelensége lehet az evangéliumban, a bűnbocsánatban harmóniát teremtő Isten semmi emberi erőlködéssel nem helyettesíthető munkájának. Azt sem felejtjük, hogy az igazán szép és harmonikus még előttünk van. Isten új világa ez, amelynek a szépségéről még a Jelenések könyve is szinte csak da-dogva beszél.

A coburgi vár, ahol Luther hat hónapot töltött 1530-ban

Utakat nyitni a bibliai ige terében

Milyen a jó igehirdetés? • Interjú Alexander Deeggel

▶ **Az egyházi élet egyik legfontosabb eleme, az igehirdetés saját protestáns központot kapott Wittenberg városában. Hogy milyen egy jó igehirdetés, arról esett már szó lapunkban. Ezúttal dr. Alexander Deeg német teológussal beszélgettem e kérdékről. A Protestáns Prédikációs Kultúra Központjának vezetője – akivel a Göttinger Predigtmeditationen című folyóiratnál együtt dolgozom – sok éven keresztül tanított gyakorlati teológiát az erlangen-nürnbergi Friedrich Alexander Egyetemen.**

– Minek köszönhető, hogy a Németországi Protestáns Egyháznak (EKD) belül a gazdasági megszorítások ellenére tavaly megalapították a Protestáns Prédikációs Kultúra Központját? Vajon kulturálatlanság terjedt el a német szövegeken?

– Épp ellenkezőleg. Az EKD-ban négy évvel ezelőtt megindult reformok keretében egyre nagyobb teret kapnak az egyház lényegét meghatározó minőségek és tevékenységek. Kétségtelenül ezek közé tartozik az igehirdetés. Továbbra is a nyugatnémet protestánsok hetven, a keletnémetek nyolcvan százaléka várja egy istentisztelettől, hogy jó igehirdetés hangozzék el. Reprezentatív felmérésben karácsony előtt a *Chrison* magazin arról érdeklődött, hogy a szentesti istentisztelet mely része az, amelyik semmiképpen ne maradjon el. A megkerdezettek többsége az igehirdetést nevezte meg, amely így még a karácsonyi történet felolvasását és a nagy klasszikus énekeket is megelőzte!

Hetente egész Németországban körülbelül egymillió embert ér el protestáns igehirdetés – és ebben a számban még nincsenek benne a tévés és rádiós istentiszteletek és az újságokban közzétett áhítatok. Szóval az igehirdetés továbbra is a protestáns egyházak egyik jellegzetessége. Újra és újra hitet ébreszt, megerősít reménységben, a szeretet útjait mutatja meg. Erre is hangsúlyt helyez az EKD néhány évvel a reformáció indulásának ötszázadik évfordulója előtt, amelyet 2017-ben fogunk ünnepelni. Ha egy egyház magát „az ige egyházaként” és „az ige teremtményeként” értelmezi, akkor inkább az meglepő, hogy eddig még nem létezett ilyen prédikációs központ.

A központnak persze feladata az is, hogy a megfáradt igehirdetőket biztassa, azokat, akik kifogytak az ötletekből, impulzusokkal továbbsegítse, és táplálja a prédikáláshoz való kedvet és szenvedélyt.

– Van olyan igehirdetés, amely – ahogyan Ön nevezi – a „Jézus-kanyarral” jellemezhető. Ez mit jelent?

– A Jézus-kanyar fogalmával egy kollégánom illetve a főleg tévés és rádiós áhítatoknak egy gyakran előforduló – így a nézők-hallgatók számára könnyen előre kiszámítható – formáját: egy képpel, egy tapasztalattal, egy életből vett történettel kezdődnek – és mindenki tudja, hogy a lelkész előbb-utóbb megteszi a kanyart Jézus felé, a Biblia felé, a keresztény üzenet felé. Szabadon fogalmazva: bárhol kezdődjen is az áhítat, a végén mindig Jézusnál „landol”. Ez alapvetően természetesen nem rossz, és néha-néha lehet az áhítato-

kat és igehirdetéseket e szerint a felépítés szerint alakítani. Az a problematikus, ha szokássá válik. A mindennapokból vett történet ekkor már csak ürügy, elveszíti önértékét.

– Ezentúl mi járul még hozzá ahhoz, hogy a prédikáció sok esetben előre kiszámíthatóvá és – engedelmséggel – unalmassá válik?

– Néha ismétlődő formulák szerepelnek az igehirdetéseken, olyan mondatok, amelyeknek az értelmére már rá se kérdezzünk. Az evangélium hihetetlen, nagyszerű és megütközést keltő üzenete ezzel veszíti tömörségéből és élességéből. Isten emberré lesz – ez mindenkor provokáció. Isten életünk kellős közepén van jelen – ez jó hír minden egyes ember számára. Isten megigazítja a bűnös bármiféle cselekedet nélkül, és hitet ad, ahol és ahogyan neki tetszik – ez csaknem elképzelhetetlen teljesítményre építő világunkban, amelyben nap mint nap megtapasztaljuk az ökonómia törvényeit. Isten legyőzte a halált egyszer s mindenkorra. Ez minden hatalomnak, amelynek ki vagyunk téve, elveszi fenyegető erejét. Erre a provokatív evangéliumra kell újra és újra szavakat találni, amelyek ma is megállják a helyüket.

Ezzel szemben olykor hajlunk a nyelvi enyhítésre. A megigazulás ekkor „ajándék, amelyet csak el kell fogadnunk”. És máris eltörlődik az üzenet, mert megajándékozottaként hirtelen tennünk kell valamit: az ajándékot elfogadni, holott a megigazulás ugye azt jelenti, hogy semmit sem tehetünk, és semmit sem kell tennünk üdvösségünkért. Vagy azt mondjuk prédikációkban: „Isten vigasztalni akar mindnyájunkat” – és nem vesszük észre, hogy az *akar* szó csorbítja a mondanivalót. Ha „akarja”, miért nem teszi meg? Miért nem vagyok megvigasztalva? Nem akar vagy nem tud vigasztalni? Vagy rajtam múlik, hogy nem érzem magamat megvigasztalva?

Az ilyen példák apróságok, de megmutatják, mi az ilyesfajta megfogalmazás veszélye.

– Az istentiszteleti liturgia szintén viszonylag előre látható. Ezen a téren mit kellene tenni?

– Itt épp fordított a helyzet. Nekünk, protestánsoknak szerintem jót tenne, ha a liturgia kiszámíthatóságát,

szilárdságát, megbízhatóságát nagy kincsnek tekintenénk. A liturgia otthonként megélhető, mint egy ház,

amely rég épült, amelyben elődeink éltek, és amelyben mi is élhetünk. Megformált szövegeivel és dallamaival éppen így ad szabadságot. Éppen akkor, amikor a liturgiát otthonként tapasztaljuk meg, „merhet kockáztatni” valamit az igehirdetés.

– Beszéljünk ezután a pozitívumokról: Ön szerint milyen egy jól sikerült igehirdetés?

– Egy jól sikerült igehirdetés szerintem négy dologgal jellemezhető. Először is kell hozzá a bibliai szavakba, képekbe, történetekbe vetett bizalom. Aki nem kedvel, érdeklődéssel, kíváncsisággal olvassa a Bibliát, ugyanakkor várja, hogy saját élete feltáruljon a bibliai szavak tükrében, annak nagy fáradság lesz a prédikálás.

Másodszor – mondjuk így – kell „a nyelvhez való kedv”: az igehirdetés mindig is nyelvi mesterség. Sok minden kipróbálható, kísérletezhetünk a nyelv adta kifejezési lehetőségekkel, ha egyszer új és szokatlan módon, személyesen és elkötelezetten akarunk beszélni.

A jó igehirdetés továbbá hordozza az individualitás kockázatát: egyetlen prédikációnak sem kell olyanok lennie, mint egy másik. Nem kell „teljesnek” lennie sem. Az igehirdetésem egy bizonyos helyen, egy bizonyos időben elhangzó „individuais szó” – és maradhat töredék.

Végül nagy bizalom kell az igehallgatókban, akiknek saját gondolataik vannak, akik saját tapasztalataikat viszik bele az igehallgatásba. Igehirdet-

tőként nem kell pontosan tudnom, hogy ez vagy az a bibliai ige mit jelent ennek vagy annak az embernek. De „képiesen” szólva prédikációmmal utakat tudok nyitni, amelyeken igehallgatóim saját maguk járhatnak a bibliai ige terében.

– Mégis, valamennyire az igehallgatóktól is függ, hogyan kell prédikálnom. Egy jól sikerült igehirdetés például másképpen néz ki nagyvárosban, mint vidéken...

– Igen, minden bizonnyal. Luther igenis tudta, miről beszél, amikor azt mondta, hogy „a népnek a pofájára kell nézni” – „dem Volk aufs Maul schauen”. Ez természetesen nem odadörgölőzést jelent valamilyen véleményhez vagy elváráshoz. Azt jelenti, hogy igehirdetőként abban a világban élek, amelybe „belepredikálok”. Hogy járatos vagyok – televízióból, moziból, irodalomból is tájékozódva – a különböző nyelvi kifejezésformákban, és a saját beszédemet a helyzetnek megfelelően alakítom.

– A lelkészek nem csak igehirdetők. Számos adminisztratív feladat, több gyülekezetért való felelősség, sok hitetánóra, különféle összejövetelek nehezítik sokuk szorgalmas igehirdetési felkészülését. Hogyan sikerülhet nekik, hogy vasárnap mégis elérjék az embereket?

– Két válaszom van erre a fontos kérdésre. Egyrészt a számos egyéb feladat nem feltétlenül csak akadályt jelent az igehirdetés felé vezető úton. Ha igehirdetőként következő prédikációm alapigéjét – leginkább kívülről megtanulva – már a hét folyamán szívemben hordom, akkor sok találkozásban újra és újra érdekes felfedezések és felismerések adódnak. Egy beszélgetésben hirtelen érzem, hogyan telik meg az alapige élettapasztalattal. Egy gyűlésen egy fontos gondolat ugrik be. Egy hittanos feltesz egy kérdést, és azonnal az alapige jut eszembe...

Másrészt mégis kívánatos lenne, hogy az igehirdetésre való felkészülés újra több teret kapjon a lelkész munkahetében. Kívánatos lenne, hogy az egyházak elgondolkozzanak azon, hogyan tehermentesíthetik a lelkészeket adminisztratív feladatok alól, hogy hetente – legalább – egy munkanapot a prédikációra fordíthassanak. Tudom, hogy ez talán utópi-

kusan hangzik. De meg kell fontolni, milyen áldásosan hathatna egy ilyen nap. Lelkészként magam is új erőre kaphatnék. Volna időm a Bibliát olvasni és teológiai munkát végezni. Újra meríthetnék a tradíció forrásából. Mindez gazdagítaná életemet, munkámat, de saját hit-életemet is.

– A Protestáns Prédikációs Kultúra Központjának szemináriumokat és prédikációs műhelymunkát tartanak. A résztvevők „jó igehirdetőként” hagyják el a házat?

– Köszönöm szépen ezt a kérdést! Alapvető félreértés lenne, ha valaki egyfajta „minőségfejlesztő gépnék” tekintené központunkat. Az egyik oldalon belép egy rossz igehirdető, a másik oldalon pedig kijön egy jó prédikátor. Éppen hogy nem! És a tapasztalat mutatja, hogy nincsenek rossz igehirdetők, csak különféle igehirdető-típusok különböző adottságokkal. Lehet, hogy valakinek jólesik, hogy újra egészen intenzíven és exegetikailag szorgalmasan foglalkozzon a Biblia igéivel. Valaki más számára inkább az igehirdetés retorikai megformálása érdekes. Megint valaki más talán azt kérdezi, igehirdetésének a tartalma hogyan lehet lényegre törőbb, esetleg „támadóbb” vagy politikusabb. Reméljük, hogy különböző szemináriumainkon, a műhelymunkák során és egyéni ajánlatokon keresztül sokaknak impulzusokat adhatunk.

– Úgy tudom, külföldi érdeklődők előtt is nyitva áll a központ.

– Igen, nagyon örülünk, ha külföldről is érkeznek hozzánk. Némi szemináriumon a nagyon jó némettudás elengedhetetlen – főleg, amikor az igehirdetés nyelvezetén dolgozunk. De vannak műhelymunkák és szimpóziumok is, amelyek németül és angolul zajlanak, és inkább a prédikáció alapkérdéseit fesszegetik. Ezek az is részt vehet, aki kevésbé tud németül. Programunk elérhető a www.predigtzentrum.de honlapunkon.

– Ön a „dramatizált homiletika” elnevezésű módszerrel foglalkozik. Aki nem olvasta Martin Nicol magyarul is megjelent könyvét erről a módszerről, az elnevezés alapján esetleg azt gondolhatja, hogy valamilyen „tűzijátékkal” és egyéb effektusokkal „felturbózzák” a bibliai igét...

– Nem, itt nem arról van szó, hogy valamiképpen felpörgetjük a prédikációt, és ezáltal az igehirdető személyét helyezzük előtérbe. Éppen ellenkezőleg: az a lényeg, hogy a bibliai igékben, képekben és történetekben rejlő feszültséget felfedezzük és beemeljük a magunk igehirdetésébe. Hogyan sikerülhet ez a prédikáció nyelvezetén keresztül, milyen nyelvi eszközök használhatók erre, és e cél érdekében hogyan lehet felépíteni az igehirdetés egészét – ezeket a kérdéseket vizsgáljuk.

– Egy utolsó – személyesebb – kérdés: Önnek is vannak igehirdetői gyengeségei?

– Luther Márton egyik asztali beszélgetésében mondta: „Sokszor le is köptem magamat, amikor lejtöttem a szövegekről. Szégyellőd magadat, hogyan prédikáltál! Egyáltalán nem figyeltél a gondolatmenetre! És épp ezt az igehirdetést dicsérték a magasságokig, hogy régóta nem tartottam ilyen szép prédikációt. Így bizony azon a véleményem vagyok: a prédikálás valami teljesen más, mint aminek mi tartjuk...” Azt a tapasztalatot, melyet Luther leír, én is ismerem. Őszintén szólva ritkán vagyok elégedett az igehirdetéseimmel. Sokszor egészen pontosan tudom, mit lehetett volna még jobban vagy akár teljesen másként mondani. De újra és újra megtapasztalom a csodát – amint Luther és sok más igehirdető előttem és velem együtt –, hogy maga Isten az én száraz szavaimból igét formál, melyet az igehallgatók mint felrázó és megszabadító igét hallgatnak. Istennek legyen hála!

■ HOLGER MANKE

A wittenbergi régi városháza harmadik emelete ad otthont a Protestáns Prédikációs Kultúra Központjának

Böjti szemle a 75 éves

► Az *Evangelikus Élet* idén lépett 75. évfolyamába. Alábbi múltidéző összeállításunkban korábbi böjti lapszámainkból szemezgetünk. Olvasóink a lap indulásának évéből, 1933-ból éppúgy találhatnak írást, mint a későbbi évtizedekből. A válogatás, a szerény keretek ellenére, sokszínű, üzenete a ma emberéhez is szól, és – reményeink szerint – tartalmas felkészülést kínál a most kezdődő böjti időszakra.

Figyelő

(...) Még nem is olyan nagyon régen csak bizonyos nőszemélyek *kenték ki arcukat, pirosították ajkukat*. Ma, ha végigmegy az utcákon, beülsz a vilamosba, alig találsz hölgyet, akin ne látnád a kendőzés nyomait. Hovatóvább a templombajárók is kifestetten lépnek Isten színe elé. Igen nehéz helyzetben vannak ilyen körülmények között a nevelők, kikre a serdülő ifjúság bízott; ők egyszerűségre és a természetes szépség ápolására buzdítják neveltjeiket. Ha azután meglátják gyermektanítványaik édesanyját, meg kell látniuk, hogy hiába minden jó igyekezetük, mellyel a divat hóbortjaitól kívánják a tanulóifjúságot visszatartani, ha a szülők nem támogatják munkájukat. Hiába bizonygatják, hogy nem a ferdén felcsapott kalap a szép, hanem a rendesen felültetett, s nem a festett

ajak a kellemes látvány, hanem a természetes piros. A szülők támogató munkája nélkül mit sem ér el az iskolai nevelés sem: több szülői ház nem nyújt segítséget, mert nem nyújt jó példát. Így az iskola, a tanító nevelő munkája eredménytelen, s ezen nem is csodálkozik már az a nevelő, ki nyitott szemmel jár az utcán. Lelkészeink, ne restelljétek az ilyen kikészített híveiteket figyelmeztetni, talán a lelki atyának szava lesz rájuk valamelyes hatással. Ha pedig a lelkeszre sem hallgatnak... végtelen szomorúsággal kell jövőnk elé tekintenünk.

■ B. D.

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1933. április 9-i számában; I. évfolyam, 11. szám, böjt 6. vasárnapja

Viharban

Viharban szükséges a jó vezető. Amikor recsegnak, ropognak az eresztékek, házmagasságú hullámok dőlnek a hajóra, s méternyire sem látni tovább a hajó orránál. Akkor mindenki a kapitány nyugodt arcát, biztos kezét, rövid, pontos vezényszavait lesi, mert az ő kezében van százak, sőt ezrek élete...

Az ország hajója sohse volt tán nagyobb viharban, mint manapság. Köröskörül látjuk más hajók sorsából, mit jelent egy rossz fordulat, kapkodva kiadott vezényszó. Ezek, százazrek életének tönkrezúzódását. Ha valaha, ma százszorosan fontos, hogy olyan férfiak álljanak minden vezetőhelyen, akiknek helyén van a szívük, biztos a látásuk, és száz útvesztő, ezer Scylla és Charybdis között is megtalálják az egyetlen helyes utat, az „egy szükséges dolgot”. *Olyan vezetőkre van szükségünk, akiket Jézus Krisztus vezet.*

Lehetetlen, hogy egyházunk intelligens férfitagjaira, egyházfelügyelőkre, presbiterekre, tanárookra, jegyzőkre, orvosokra és népünk többi vezetőire ne nehezédnek rá a felelősség terhe: *jó példát mutatók, jó úton vezetők-e?* Ezért hívja az Országos Luther Szövetség egyházunk férfiin-

telligenciáját a nagyhét elején, március 28–31-ig Máriabesnyőre, hogy néhány *csendes napon* mindenkinek találkozása lehessen az egyetlen igaz Vezetővel, az Úr Jézus Krisztussal. Vajha minél többen ismernék fel életük számára ennek a találkozásnak immár halaszthatatlan, sorsdöntő fontosságát!

Az evangélikus konferencia színhelye a máriabesnyői Besnyő-penzió. Előadók: *Türöczy Zoltán* püspök, *dr. Reök Iván* sebészőorvos, *dr. Mátyás Zoltán* egyetemi előadó. Jelentkezés az Orsz. Luther Szövetség konferenciairodájában: Budapest VIII., Esterházy u. 12. (Tel.: 144-262.) Részvételi díj szobák szerint 34, 30, 26 pengő, melyben a vasúti költségen kívül minden (jelentkezési díj, adó, fűtés, borraival stb.) benne van. – Felvilágosítást és programot készüléssel küld a konferenciairoda. Budapestre és vissza 50%-os vasúti kedvezmény a tavaszi mezőgazdasági vásár 1,30 pengős igazolványával.

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1942. március 21-i számában; 10. évfolyam, 12. szám; böjt 5. vasárnapja

Böjti indulat

(...) 3. Miért mondja el mindezt a mai epistola (Fil 2,6–8)? Mert Pál apostol, mikor a filippi gyülekezetet egységre, szeretetre inti, Krisztusnak ezt az indulatát állítja elé példaképpül: Az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban. *Krisztus követése, a böjt keresztvezető útja tehát a gyülekezetbe vezet.* Még az útnál és cselekedeteknél is fontosabb az indulat. Az igazi böjt nem magányba kerget, hanem emberek közé, a gyülekezetbe visz.

Felvet azonban ez az ige a számunkra még néhány kérdést.

Nem tekinted-e zsákmánynak azt, ami Isten kegyelmi ajándéka, hogy az Úr világosságában járhatasz, s e világosságot élvezve ítélettel gondolsz azokra, akiknek még nem ragyogott fel ez a világosság?

Tudunk-e mi, bűnös emberek az emberekhez igazán hasonlókká lenni? Különös kérdés, de fel kell vetni, mert mi sokalljuk a bűnöstől bűnösönig vezető utat, Krisztus ellenben nem sokallta az utat a menny fényességétől a bűn nyomoráig. Krisztus vállalta a hasonlóságot, mi sokszor szégyelljük. Pedig a vergődő embereknek nem angyalokra, nem is hit-hősökre, hanem krisztusi indulatú, egészen és csak emberekre van szükségük.

Tudunk-e mi egészen engedelmesek lenni? Nincs-e a szolgálatainkban duzzogás és keserűség ki nem elégített igényeink miatt? Valóságos önteltségünkben nem tartjuk-e sokszor áldozatnak, hogy itt élünk a bűnös világban, s a szolgáló szeretet öröme helyett valami fanyar kénysze-

redettségre rí le rólunk? Nem leplez-e le ez bennünket, hogy minket nem az önmagunk megüresítésének, hanem önmagunk farizeusi hangsúlyváltásának az indulata vezet?

4. *A világ is böjti indulatú kereszténységet vár.* Más kereszténység nem lehet gyümölcsöző. Isten ígéje az egyháznak is azt mondja: az az indulat legyen benned, mint volt a Krisztus Jézusban, mert Krisztusért követésben járni csak ilyen indulattal lehet.

Uram, add nekünk azt az indulatot, amely volt Tebenned!

■ JOÓB OLIVÉR

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1955. március 6-i számában; 20. évfolyam, 10. szám, böjt 2. vasárnapja

Egy furcsa pályázó

Egy német egyházi lapban volt olvasható ez a különös pályázat. A lelkesválasztás izgalmas előzményei között, az egyik megbeszélésen feláll egy presbiter, levelet vesz elő a zsebéből, és közli, hogy új pályázó jelentkezett, aki bizonyosra veszi a hangulat felé fordulását. A levél így hangzott:

„Tudomásomra jutott, hogy az Önök gyülekezete pásztor keres, s ezért ezennel tisztelettel én is jelentkezem. Úgy gondolom, van néhány adottságom, amit értékelni tudnának. Meggyőző erővel tudok prédikálni. Írásommal el is értem némi sikert. Mondják, jól tudok szervezni. Tényleg, a legtöbb helyen, ahol eddig voltam, igyekeztem jól kézben tartani a dolgokat.

Vannak, persze, akik néhány dol-

got a rovásomra írnak. Már elmúltam ötvenéves. Még soha nem voltam sehol három évnél hosszabb ideig. Néhány gyülekezetet azért kellett elhagynom, mert békétlenség tört ki. Azt sem akarom elhallgatni, hogy három vagy négy alkalommal ültem börtönben – igaz, nem valami büntetés miatt. Egészségem, bizony, nem a legjobb; ennek ellenére még sokat dolgozom. Időnként mellékfoglalkozást is végzek, hogy kenyeremet biztosíthassam.

Azok a gyülekezetek, melyekben eddig voltam, mind kicsik voltak, jól lehet nagy városokban. A legtöbb helyen más vallások vezetőivel nem értettük meg egymást. Sőt az igazat megvallva, néhányan ellenségeim lettek, feljelentettek és keményen

támadtak. Az adminisztráció nem erős oldalam. Néha azt is elfelejtem, kit kereszteltem meg. Ennek ellenére abban a meggyőződésben vagyok, hogy az Önök gyülekezetében meg fogok tudni felelni.”

A levél nagy feltűnést keltett. Azt kérdezték a gyűlésen, hogy juthat eszébe ilyen büntetett előéletű, beteges, veszekedő, feledékeny embernek, hogy pályázzon. Feltétlenül akarták tudni ennek a furcsa jelentkezőnek a nevét.

A presbiter így felelt: „Uram, ez Pál apostol.”

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1960. március 6-ai számában; 25. évfolyam, 10. szám, böjt 1. vasárnapja

Kis tükör

A böjtöt hirdető próféták közül kiemelkedik Jóel próféta neve. A próféta helyes böjt tartására hívja föl népe figyelmét. Böjti prédikációjához az apropót valamilyen borzalmas sáskajárás adja. A sáskajárás pusztító hatása alapján rajzolja meg Isten végső ítéletét. Majd figyelmezteti a népet egy olyan böjt tartására, amelyben nem a ruhát szagattja meg a nép, hanem a szív mélyén tart bűnbánatot. Hozzáteszi, hogy az Isten bűnbocsátó könyörülete csak egy ilyen böjt tartása után takarja be a népet.

A könyv második felében élénk színekkel rajzolja meg azt az időszakot, amikor Isten kiönti lelkét minden testre. Ugyanakkor az égen és a földön csodajeleket mutat. Ebben a részben a próféta úgy beszél Júdáról, mint ami örökké megmarad, és Jeruzsálem nemzetségről nemzetségre állni fog.

Jóel próféta könyvéről a bibliatudósok úgy beszélnek, mint ami a fogság utáni időszakban íródott.

A könyv nagy hatással volt az újszövetségre. Péter apostol Csel. 2, 16–21-ben Jóel könyvének 2, 28–29. verseit idézi.

Nemcsak Péter ismerte Jóel próféta könyvét, hanem Pál apostol is. Róm. 10, 13-ban találunk utalást a könyvre, ahol a pogányok elhívásáról van szó.

■ F. D.

Megjelent az *Evangelikus Élet* 1965. március 28-i számában; 30. évfolyam, 13. szám, böjt 4. vasárnapja

s Evangelikus Életből

GYERMEKEKNEK

Titkok nyomában...

A fordulat

Kedves Gyerekek! Izgalmas filmekben vagy regényekben mindig a kedvező fordulatra várunk. Arra a pillanatra, amikor a főszereplő megszabadul az ellenség fogságából, legyőzi ellenfeleit, elmúlik a veszély, és minden jóra fordul. Ilyenkor nemcsak a hős és barátai örülnek, mosolyognak, hanem mi, nézők vagy olvasók is velük örülünk. De a kedvező fordulat örömet nemcsak filmben, regényben élhetjük át, hanem a valóságos életben is. Így például kiránduláson, ha zivatarba kerülünk, zuhog az eső, csattog-villámlik, milyen öröm, ha hirtelen minden elcsendesedik, szétoszlanak a felhők, és kisüt a nap! Csak úgy ragyog az arcunk az örömtől! A kedvező fordulat örömet érzi a beteg is, amikor az orvos a vizsgálat után kijelenti: „Nem kap több injekciót. A veszély elmúlt. Hamarosan felkelhet.”

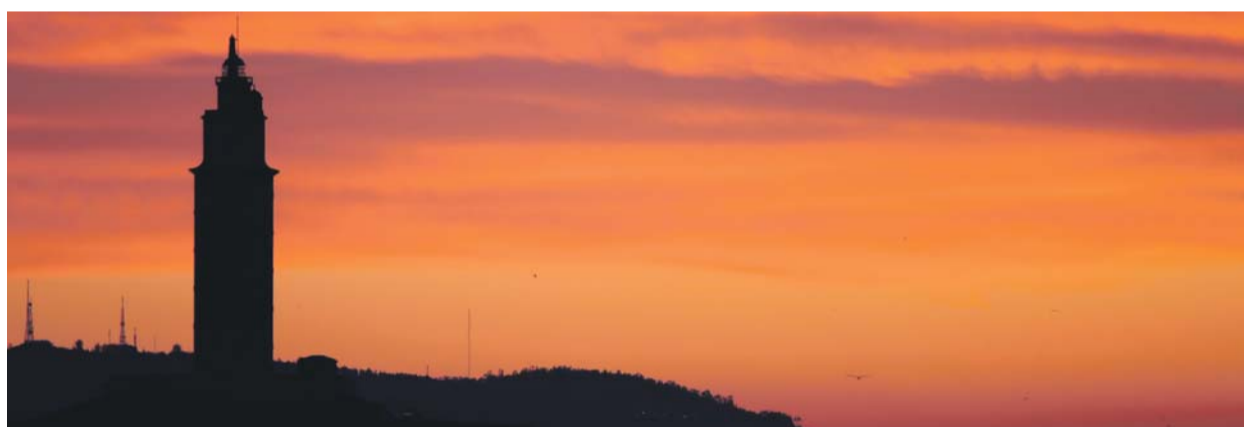
Titkos felfedező utunkon, itt a templomban most egy különös kedvező fordulatnak leszünk tanúi. Sőt! Előbb azonban vegyük számba, mi is történt eddig. Az oltár köré gyűlt emberek önvizsgálatot tartottak Isten színe előtt. Belenéztek Isten törvényének tükrébe, hogy felfedezzék bűneiket. Ezután feleltek a lelkes kérdéseire. Feleletükkel bevallották, azaz meggyónták Istennek bűneiket. A gyónó imádságban meg is ismételték bűnvallásukat, és Isten kegyelméért könyörögtek. S most jön a nagy fordulat. Figyeljete!

A jelenlévők még állnak, és várják Isten döntését. A lelkes szava azonban egészen másként csendül most, mint eddig. Nincs benne parancs, vád, ítélet. Ezt hirdeti: „Isten megbocsátott nektek!” Meglepő, hatalmas híradás ez! Emberi fül nem hallhat nagyobb, örvendesebb hírt a föl-

dön. Isten, aki elítéli a bűnt, megbocsát a bűnösöknek! Nem vet el magától bennünket, nem ítél kárhozatra, hanem magához fogad, mint szerető édesapa a gyermekét. Pedig ha valaki, ő elítélhetne, örökre eltaszít-hatna bennünket bűneink miatt. De ő nem teszi. Miért? Mert bűneink ellenére szeret bennünket. Milyen nagy öröm lehet most az oltár körül állók szívében! Hiszen a lelkes személy szerint nekik mondja a hírt! Sőt biztatja is őket, hogy bátran higgyék, ne kételkedjenek benne, mert valóban nekik szól, rájuk vonatkozik Isten bűnbocsátó szeretetének örömhíre. (...)

▶ (Aláírás nélkül)

Megjelent az Evangelikus Élet 1975. február 23-i számában; 40. évfolyam, 8. szám, böjt 2. vasárnapja

BÖJTI SZÓTÁR

Bűnbánat

Mindig bámultam Pál apostol hitét és tiszta önismeretét, azért, amit tiszta szívvel elmondott önmagáról: „A bűnösök között első vagyok én!” Valami egészen megrendítő, mennyire „tisztában volt önmagával”, amennyire látja magát Isten és emberek előtt. Hasonlóképpen fogott meg Carl Zuckmayer Farsangéji gyónás c. műve hanyott-vetett főhős-áldozatának gyónása előtti utolsó mondata: „Bűnös vagyok, Atyám!”

Böjt idején Isten arra szólít fel bennünket, hogy mi magunk is nézzünk önmagunkba, ismerjük meg önmagunkat, és úgy álljunk színe elé, mint akik *valóban* tudjuk, kik is vagyunk. Mert sajnos életünkben nem ez a természetes. Vétkeinket csodálatosan tudjuk elkenni, elhallgatni, megmagyarázni. Mindig van bűneinkre magyarázat, és mindig akad környezetünkben valaki, akire át-háríthatjuk. Mindig akad „ok”, hogy ezt elhallgassuk, és nem vesszük oda, ahol valóban kitarthatnánk önmagunkat. Nagyon kemény dolog ez, de a Krisztusban hívó ember a legnagyobb győzelmét akkor aratja, ha önmagát győzi le, s minden bűnét – nem magyarázva – odaviszi Megváltója elé.

Ha erre eljutok

Vállalom, megvallom, elítélem bűnemet, és mindenáron Krisztus bűnbocsátó kegyelme révén jóvá akarom tenni – ez a hívó ember méltó magartása. S ha erre eljutok, előbb-utóbb rájövök, hogy Istennek és embereknek végzett szolgálatomban a legfőbb akadály számomra saját magam vagyok. Munkám sok nehézséget nem mások, nem különféle körülmények, hanem pontosan én magam okozom (2Sám 12!).

Nehéz a bűnöket beismerni! Nehéz a ma és a magam bűnét bevallani. Ezzel szemben igen könnyű mások vagy elmúlt történelmi korok bűneit bírói székéből megítélni, de iszonyúan nehéz magamat bűneim vádjai elé vinni. Ha dörgedelmesen zúdul Isten ítélő igéje – könnyű kajánul körültekinteni: jó, hogy itt van X. Y., mert ez neki szól – de nem értem meg, hogy ez éppen nekem üzen.

De hogyan is juthatunk el erre a bűnbánatra, töredelemre, melyben magam is elítélem saját bűneimet, vállalom azokat és megtagadom? Csak egyetlen dolog teheti képessé az embert arra, hogy Istennek és embernek egyaránt hasznos életet éljen: ez pedig az, hogy Ő maga tör össze bennünket Igéje által. De vigyázzunk, ez magunktól

nem megy, csak Ő törhet össze bennünket, úgy, mint Dávidot, és csak a kereszt igazsága az, mely életemet erre a bűnbánatra ráhangolhatja.

A szeretet elvezet

Tarts bűnvallást és ismerni fogod a szabadulás örömeit! Isten igéje világossá teszi, hogy a bűnbánat nem csupán arra való, hogy elhessegessem magamtól a bűnöm következményeit, a méltó büntetést, hanem éppen ez a rádöbbentő szeretete vezet el Krisztushoz! Nem az a baj, hogy nap mint nap vétkezünk. Az nem baj! Holnap is fogunk, meg azután is – amíg élünk, hiszen bűnös emberek vagyunk. A baj az, hogy ezt nem valljuk meg, nem ismerjük be, próbáljuk eltakarni. Emberek előtt talán ideig-óráig megy is ez, de Isten előtt soha!

Vagyis egyenesítsük ki a kereszt hatalmas ajándékával és lehetőséggel eddigi cikcakkos életünket. Akkor mi is vallhatjuk: „Uram, bocsáss meg nekem, bűnösnek.” És biztos, hogy lesz bűnbocsánat!

■ SOLYMÁR PÉTER

Megjelent az Evangelikus Élet 1985. március 10-i számában; 50. évfolyam, 10. szám, böjt 3. vasárnapja

Böjti gondolatok

Ma!

Mit jelent ma az evangelikus böjt? Nem többet és nem kevesebbet, mint amit egykor Ézsaiás mondott el a maga kora gyülekezetének, az akkori igehallgató hívek seregének. Jelenlenti hát azt, hogy az ember akkor böjttől igazán, akkor készül méltóképpen nagypéntek és húsvét befogadására, ha megtesz minden tőle meglehető embertársáért. A közelvalókért csakúgy, mint a távollévoókért. Az ismerősökért csakúgy, mint az ismeretlen szenvedőkért.

■ VÁMOS JÓZSEF

ban. Ezzel belemegyünk egy olyan gondolkodásba, amely már az indulásnál hamis. Mert a böjtnak nem az a lényege, hogy mit nem teszünk, hanem hogy mit teszünk: Teljes szívünkkel odafordulunk annak az Egyetlen Egynek páratlan útja, szenvedése és önmegáldoztatása szemléléséhez, elmerülünk Urunk érettünk és helyettünk vállalt szenvedésébe és győzelmébe. És ha ezért sok mindent nem teszünk, amit eddig szoktunk tenni, akkor nem az a döntő, ami így elmarad, hanem ami így beköszönt életünkbe.

■ BALIKÓ ZOLTÁN

Teljes szívünkkel!

Ha böjtről beszélünk, általában az jut eszünkbe, hogy mit *nem* tesz a keresztény ember ebben az időszak-

Megjelent az Evangelikus Élet 1986. február 16-i számában; 51. évfolyam, 7. szám, böjt 1. vasárnapja

Hegyek

Megdöbbenő statisztikai adatok hirdetik, bizonyítják, hogy az emberiség, a modern, harmadik évezredbe lépő emberiség iszonyatos mennyiségű szemetet termel, amelyek eltüntetése egyre súlyosabb problémát jelent. Eljön az idő, amikor saját szennyünkbe fulladunk bele? Mit hoz a jövő? Agóniát vagy életet?

Hatalmas hegyek emelkednek nagyvárosok körül, a bomló hulladék bűzét mindenhol érezni, messzire viszi a szél. És nem csak a szagot, a szemetet is.

De vajon ki tudná felbecsülni annak a hegynek magasságát, roppant méretét, amely emberi bűnökből, súlyos vétkekből, gonosztettekből, erkölcsi csődök hulladékaiból épül – és egyre csak nő, nő...

A Golgota hegyén, ezen a tulajdonképpen jelentéktelen dombocsán sok bűn nyerte már el megérdemelt büntetését. Hiszen kivégzőhely volt – sok bűnöző élete itt ért véget.

És egy ártatlan emberé is. Mások bűnei miatt. Az emberiség bűnei

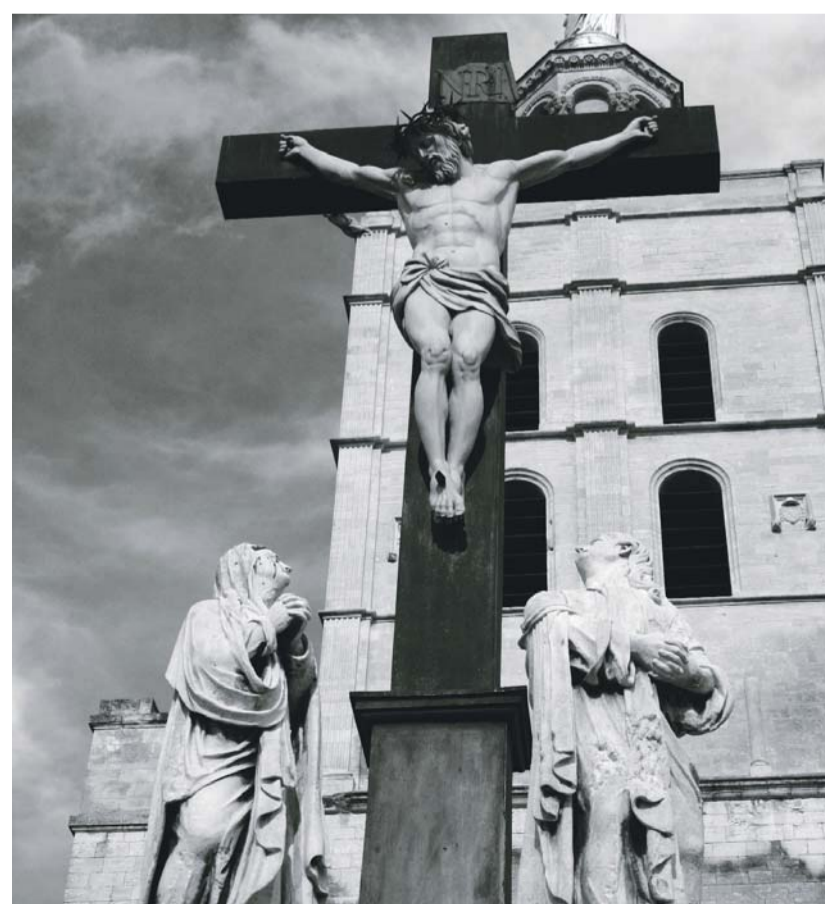
miatt. Az én vétkem miatt. Az Isten Fiának élete – rövid harminchárom év – keresztre feszült, hogy kikínálódja az életet – nekünk, mindannyiunknak.

Ezért a kereszt egy óriási felkiáltójel, két dologra emlékeztet: az emberi gonoszság Himaláját megszegyentítő hatalmasságára, az égbekiáltó bűnre és Isten érthetetlen, megmagyarázhatatlan, végtelen szeretetére. Amely mindennél hatalmasabb. Még bűneink Himalájájánál is.

A Golgota a föld leghatalmasabb hegyóriása. De a kereszt a csúcson hirdeti: nem kell belefúladunk szennyes életünk hulladék-romjaiba! Az Isten Fiának agóniája életet hozott! A bűn-Himalája csúcsára Isten szeretete kitzúta a keresztet, a bűnbocsánat jelét, az *élet* jelét!

■ V. Gy.

Megjelent az Evangelikus Élet 1995. március 26-i számában; 60. évfolyam, 13. szám, böjt 4. vasárnapja

Budapesti kirándulás. Aki a szarvasi Benka Gyula Evangélikus Általános Iskola január végi eseménytárára pillantott, valószínűleg azt állapíthatta meg, hogy az elsődleges feladat, a tanulás mellett gazdag programkínálat várta a gyerekeket. Ahogy az *EvÉlet* január 31-ei lapszáma már beszámolt róla, január 22-hez kötődően az iskola megrendezte a magyar kultúra hetét. Január 29-én pedig hatvanöt diák tanulmányi kirándulás keretében Budapestet kereste fel.

Az első állomás a Deák téri Evangélikus Országos Múzeum volt, majd a magyar, a szlovák és a német evangélikusok életét bemutató kiállítás után megnézték a templomot is.

A Duna-parti sétát követően a Parlament gyönyörű épületét csodálták meg a gyerekek. A következő állomáson, a Nemzeti Színház arcképcsarnokában a tanulók meghatódva ismerték föl a színésziásokat. Megilletődve ültek be a díszpályába, melyben korábban – többek között – *Sólyom László* köztársasági elnök és felesége is helyet foglalt.

A nap végén ismeretekkel és élményekkel feltöltődve tért haza a csapat.

Díszpályán és színpadon

Benkás élmények

Gyerekek a gyerekekért. Iskolánkban nagy népszerűségnek örvend a szakkörök között az öt éve alakult színjátszó kör, melynek vezetője *Himerné Duló Erika* drámapedagógus. A gyerekek rendszeres szereplői az intézmény rendezvényeinek – farsang, anyák napi ünnepség, karácsony – és a városi programoknak is. Versenyek alkalmával Szarvas határain túlra is kitékintenek – az elmúlt évben első lettek az evangélikus iskolák országos drámapályán.

Az évek alatt a diákok megtanultak csapatban egy kifizető célért keményen dolgozni. A szereplések során nő bennük a felelősségtudat, a fejelem, a koncentráció. A legcsodálatosabb, hogy a szerepekben már benne van a személyiségük, ezáltal egyedivé és megismételhetetlenné teszik az ábrázolt jellemeket. A felkészülés mellett többször szerveznek közösségépítő tábort, kirándulásokat.

A harminchárom színjátszó szakkörös diák január végén a helyi művelődési központ színpadán elevenítette meg *Romhányi József Misi* mesei című mesejátékát. Azért esett erre a választás, mert az összes diák szöveges szerepet kaphatott, illetve mindenki szinte az egész idő alatt a színpadon lehetett.

A színházterem zsúfolásig megtelt erre a jeles alkalomra, mely a szülők, pedagógusok, valamint városi támogatók összefogásának köszönhetően valósult meg. A tehetséges és lelkes színjátszó gyerekek, a hangulatos díszletek, a csodás jellemek igazi színházi élményben részesítették a közönséget. Az előadás teljes bevétele az iskolában működő, a tehetséges tanulók támogatására létrehozott „Gyermekünkért, Jövőnkért” Alapítvány vagyonát gyarapította.

A felnőtt közreműködők: *Himerné Duló Erika* (rendező, dramaturg), *Himer Péter* (zeneszerző), *Csernusné Samu Edit* (díszlet), *Búzás Mihály* (díszlet), *Csaszttvan Béla* (hang, világítás), a *Fazekas és Fiai* Nyomda (plakát), *Mojzsisné Lapatinnszki Erzsébet* és *Klimaj Pálné* (jelmezkészítés), *Miró Sütiház*.

Dicséret illeti az előadás valamennyi szereplőjét. Álljon itt a nevük: *Hamza Brigitta, Korbely Flóra, Molnár Nelly, Hruska Tekla, Sereglyes Viktória, Kovács Panna, Fabó Csenge, Himer Tünde, Fazekas Levente, Csillik Gábor, Kitajka Dóra, Frankó Tamara, Gombkötő Gréta, Gazsó Hanna, Balog Bettina, Kerekes Eliza, Bukovinszky Emese, Pavlovics Daniella, Új Sára, Új Berta, Fabó Dorina, Adamik Bernadett, Grünwald Cintia, Bae Sun Young, Uhljár Alexandra, Babi Beatrix, Mojszis Martin, Izbéki Bernadett, Pribelszki Boglárka, Janowszky Viktória, Hamza Renáta, Buzás Klaudia, Gyekiczki Fanni.*

A felnőtt közreműködők: *Himerné Duló Erika* (rendező, dramaturg), *Himer Péter* (zeneszerző), *Csernusné Samu Edit* (díszlet), *Búzás Mihály* (díszlet), *Csaszttvan Béla* (hang, világítás), a *Fazekas és Fiai* Nyomda (plakát), *Mojzsisné Lapatinnszki Erzsébet* és *Klimaj Pálné* (jelmezkészítés), *Miró Sütiház*.

Iskolánk közössége nevében szeretnénk külön köszönetet mondani *Fabó Polett* szülőnek, aki nagyon sokat tett annak érdekében, hogy ez az előadás létrejöhessen.

■ MOLNÁR ISTVÁNNÉ igazgató

Elnöki palotától a sportcsarnokig

Interjú Ónodi Szabolcs gimnáziumigazgatóval

► *Sólyom László* köztársasági elnök január 29-én a *Sándor-palotában* fogadást adott a *Szárny és teher* című kötet megjelenése alkalmából a *Bölcsek Tanácsa*, illetve a mellette működő tanácsadó testület tagjai számára. A *Bonyhádi Petőfi Sándor Evangélikus Gimnázium* mellett atlétikai csarnok van készülében. Nem, nem sajtóhiba, nem két különböző cikk részletei keveredtek össze, az előző mondatokat összeköti valami. Pontosabban valaki: *Ónodi Szabolcs*. A gimnázium igazgatója ugyanis tagja az említett tanácsadó testületnek, közreműködött a tanács javaslatait tartalmazó kötet munkálataiban. Közben persze saját intézményében sem állt meg az élet: egy régi tervük mostanság valósul meg.

A Bölcsek Tanácsa egyéves komoly munka eredményeként tette le az asztalra azt a szakmai anyagot, mely két kérdést tárgyal: az oktatást és a korrupciót. „Széles támogatottságot élvező, szakszerű oktatási programra és a korrupció elleni valós küzdelemre van szükség Magyarországon” – hangsúlyozta a köztársasági elnök a *Szárny és teher* című kötet bemutatóján.

– *Hogyan került be a tanácsadó testületbe?* – kérdeztem először is Ónodi Szabolcs igazgatótól.

– A magyar alkotmány szerint a köztársasági elnök igen korlátozott mértékben szólhat bele az ország problémáinak megoldásába. Egyetlen lehetősége van: ha társadalmi problémát érzékel, akkor a civil szervezetek felé fordul – ahogyan ennek egyébként Európában hagyománya van –, egy tanácsadó testületet von maga köré, összegyűjti az adott problémákat ismerő civil szereplők véleményét.

Engem a Bölcsek Tanácsának egyik tagja, *Csermely Péter* biokémikus-professzor mint az oktatási csoport vezetője javasolt a testületbe.

– *Mikor és hogyan kezdték a közös munkát?*

– 2008 szeptemberében kezdődött a Sándor-palotában. Az elnök úr elmondta az elképzeléseit, mi pedig meghatároztuk a témaköröket. A kezdéskor meghívtam a munkacsoportot gimnáziumunkba. Egy hosszú bonyhádi hétvégén összeállítottuk a tartalomjegyzéket, és megegyeztünk a folyamatos tevékenységhez szükséges munkamódszerekben. Csak hozzáférhető forrásokban lévő

tényanyagokra, megállapításokra hagyatkoztunk.

– *Nagy vonalakban mit lehet elmondani az elkészült kötetről?*

– Mindkét téma anyaga két részből áll, az egyik a helyzetelemzés, majd következik a javaslat, hogy mit kellene másképp csinálni. A könyv záró fejezete markánsan megfogalmazza, hogy az anyag nem „tevédtelenek” rögeszméiből állt össze, hanem annak lenyomata, hogyan gondolkodik egy adott kérdéstről az abban járatos csoport. Reméljük, széles társadalmi vitát indukál a kiadvány, hiszen ha bármiben is változtatni szeretnénk, ahhoz párbeszédre van szükség.

– *Önnek pontosan mi volt a feladata?*

– Két témában vezettem a munkacsoportot. Először azt fogalmaztuk meg, hogy milyen külső körülmények változtak meg, melyek hatással voltak az oktatásra. Nem csupán a rendszerváltásról, a gazdasági körülmények vagy a jogszabályok folyamatos változásáról van szó, hanem arról is, hogy értelmezzük ezeket a változásokat: lokálisak-e vagy európai, esetleg világviszonylatban is tapasztalhatók. A másik terület, amelynek kidolgozásában szerepet kaptam, az iskola egészségügye, amely a sport aspektusából közelíthető meg, de annál sokkal átfogóbban.

– *Evezünk ezután hazai vizekre! A gimnázium közelében atlétikai csarnok készül.*

– Az ötlet már hat-nyolc évvel ezelőtt megfogalmazódott: sportcsarnokot kellene építeni, amely városi rendezvényeknek is helyet adhatna.

Az elmúlt esztendőben nem nyílt lehetőség ilyen célra állami támogatást szerezni, tavaly azonban felcsillant a remény, hogy ki tudjuk váltani az 1893-ban épült, kétszáz négyzetméteres tornatermet.

– *Miért tartják fontosnak, hogy sportcsarnokuk legyen?*

– A sportolási lehetőségek mellett az is fontos szempont, hogy számtalan olyan hitéleti összejövetel van minden egyházkerületben, amelyen akár ezren is részt vesznek, de a templomokon kívül nincsenek egy légtérű nagy tereink. A bonyhádi

kokhoz alacsony, de atlétikai csarnokká alakítása lehetségesnek tűnt. Szakembereket hívtunk, jött a Magyar Atlétikai Szövetség teljes vezérkara, amint mondták, ez lehetne Magyarország második legnagyobb fedett pályás atlétikai csarnoka.

Összehívtuk Baranya, Somogy és Tolna megye atlétikai vezetőit, ők elmondták, hogy lenne igény a csarnokra, hiszen az egész Dél-Dunántúlon nincs lehetőség az atléták téli felkészítésére. Amikor a támogató nyilatkozatokat megkaptuk, felkerestük az egyház vezetőit azzal, hogy

tételekkel vegyük meg. Novemberben nekiálltunk a csarnok átalakításának, folyamatosan szervezünk társadalmi munkát is. Most már a mennyezet szigetelésén dolgozunk. Minket is meglepett, hogy hatvannyolc segítő érkezett a szombati műszakra. Szülők, kollégák, sportbarátok ígérték, hogy két hét múlva újra együtt leszünk.

– *És már készen áll az atlétikai koncepció is.*

– Ennek négy eleme van. Az első: magas színvonalú szakmai munka, ehhez három atlétikai szakdedzőnk van, a külső kontrollt a testnevelési egyetem két munkatársa vállalta. Odafigyelünk a gyerekek egészségére, ezért komoly orvosi stábot szerveztünk a rendszer mellé. A második fontos pillére a koncepciónak, hogy a tárgyi feltételek alkalmasak legyenek a tizenkét hónapos, folyamatos minőségi munkára. A harmadik nagyon fontos elem, hogy hatosztályos gimnáziumunk garanciát jelent a továbbtanulásra, és nagy gyakorlatunk van a tehetséggondozás területén. Az egyéni óratervig lebontva mester-tanítvány szintig tudjuk kezelni a tehetséges fiatalokat, ez vonatkozik a legjobb atlétikainkra is. A negyedik fontos elem pedig a szülői háttér.

– *A közelmúltban létrehoztak egy alapítványt is az atlétikai csarnokkal kapcsolatosan.*

– Szeretnénk az általános iskolás gyerekeknek is felkínálni az itteni edzési lehetőséget, de megvan a kockázata annak, hogy a létszám gyors növekedése miatt esetleg anyagi gondjai lehetnek a szakosztálynak. Ezért hoztuk létre az alapítványt; egy hónap alatt közel ötszáz ezer forint került már a számlájára.

– *Mikorra tervezik az átadást?*

– Ha nekiállunk valaminek, és nem szabadunk magunknak nagyon szűk határidőt, akkor kényelmesen halad a munka. A teremtő Isten gondviselésébe vetett hittel azon munkálkodunk, hogy május 15-én már a csarnokban tudjuk köszönteni a Déli Egyházkerület misszió napjának résztvevőit.

■ MÁTÉ RÉKA

A SZERZŐ FELVÉTELE

